

PORUCHY CHOVÁNÍ PRO ASISTENTY PEDAGOGA

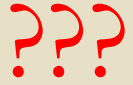
Mgr. Ing. Marta Kozdas, Ph.D.

Co nás čeká?

- Definice poruch chování a problémového chování
- Diagnostika poruch chování
- Klasifikace poruch chování
- Etiologie poruch chování
- Projevy poruch chování: zlovyky, lhaní, krádeže, záškoláctví, útěky, toulání, agresivita a šikanování, sebevražedné chování, sexuální deviace, patologické závislosti.
- Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci
- Plán pedagogické podpory
- Dohody s žákem
- Kazuistiky
- Konkrétní příklady činnosti asistenta pedagoga v péči o žáky s poruchami chování (průběžně)
- Řízená diskuze (průběžně)
- Vyhodnocení přínosů semináře

KDO SE DNES
SEŠEL?

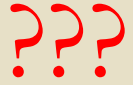
- Jak si představujete dítě s poruchami chování?

DEFINICE PORUCH
CHOVÁNÍ A
PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ

Definice poruch chování a problémového chování

- **Opakující se a trvalý** (v délce trvání nejméně **6 měsíců**) vzorec disociálního, agresivního a vzdorovitého chování, které **porušuje sociální normy a očekávání** přiměřená věku dítěte
- **Odchylka v oblasti socializace**, kdy jedinec **není schopen respektovat normy** chování na úrovni odpovídající jeho věku, popřípadě na úrovni jeho rozumových schopností
- Opakující se a stabilní vzorec chování, ve kterém jsou **porušovány sociální normy, pravidla a práva druhých**. Během uplynulého roku musí být přítomny **tři nebo více symptomů s jedním symptomem trvale přítomným v posledním půlroce**.

- Jaký je rozdíl mezi problémy v chování a poruchami chování?

Definice poruch chování a problémového chování

ZÁMĚR V NEŽÁDOUCÍM CHOVÁNÍ JEDINCE	
<i>Žáci s problémem v chování</i>	<i>Žáci s poruchou v chování</i>
<ul style="list-style-type: none"> • O svých problémech ví, vadí mu a chtěl by je odstranit • normy nenarušuje úmyslně • jejich porušování je výsledkem konfliktu mezi vnějšími požadavky a vnitřními potřebami žáka • nálepkou problémového žáka trpí a vyvolává v něm negativní emocionální zážitek 	<ul style="list-style-type: none"> • není s danými normami v konfliktu • nepřijímá je, popř. je ignoruje • zpravidla nepocituje vinu ve vztahu k důsledkům vlastního jednání
ČASOVÁ DIMENZE NEŽÁDOUCÍHO ZPŮSOBU CHOVÁNÍ	
<i>Žáci s problémem v chování</i>	<i>Žáci s poruchou v chování</i>
<ul style="list-style-type: none"> • problémy bývají krátkodobé • popřípadě se projevují v určitých periodách • mívají vývojové souvislosti • bývají důsledkem nezvládnutých konfliktů se sociálním okolím 	<ul style="list-style-type: none"> • porušuje normy dlouhodobě • vývojová specifika morálního vývoje způsobují nežádoucího chování prohlubují
NÁPRAVA, KOMPENZACE, REEDUKACE	
<i>Žáci s problémem v chování</i>	<i>Žáci s poruchou v chování</i>
<ul style="list-style-type: none"> • k nápravě vedou cílená pedagogická opatření • speciálně pedagogické metody kompenzují nežádoucí chování žáka, způsoby jinými, které by mu současně umožňovaly přiměřené naplnění jeho potřeb 	<ul style="list-style-type: none"> • náprava vyžaduje speciální péči • směřuje k převádění (sublimaci) způsobů a cílů chování společensky nepřijatelného k chování, které je přijatelné

Definice poruch chování a problémového chování

Úkoly výchovně vzdělávacího procesu dětí s poruchami chování:

Prevence

- Poznání charakteru problémového chování
- Pomoc dítěti orientovat se ve svém chování
- Odstraňování ohrožujících a škodlivých aspektů
- Pomoc sociálnímu okolí dítěte
- Podpora pedagoga v přirozeném prostředí
- Zprostředkování informací znalostí potřebných k podpoře dítěte odborné poradenství
- Spolupráce odborníků z různých oborů
- DVPP

Definice poruch chování a problémového chování

Intervence

- Naplánovat zásah k řešení konkrétního problému
- Odstranit zdroje nežádoucích vlivů
- Pomoc orientovat se ve svém chování
- Opatření zasahují do přirozených sociálních situací, jejich posilování
- Co nejmenší omezení sociálních vztahů
- Rozhodující je vnitřní motivace dítěte ke změně
- Vytváření důvěry a sebedůvěry
- Kroky: co chce dítě dosáhnout, postup jak toho dosáhnout, co jej povede k cíli
- Může být realizováno institucionálně (kde?)

Definice poruch chování a problémového chování

Rehabilitace (resocializace)

- K odstranění poruchy + omezení vedlejších negativních problémů
- Vedení ke změně sebehodnocení, změnám v hodnotové orientaci (nový systém hodnot)
- Pomoc v orientaci v sociálním prostředí, rozvoj kvalitních vztahů, vidět vlastní perspektivu
- Realizována institucionálně

Definice poruch chování a problémového chování

Symptomy poruch chování ve školním prostředí:

- Nezájem o učení, chybí motivace x perfekcionismus (dobrý i za cenu odmítnutí vrstevníky)
- Ztráta zájmu o vzhled, uzavření se x snaha o přitažlivost (tetování, příslušnost ke skupině)
- Nerovnoměrné výkony, mezery v učivu, záškoláctví x neurotizace pro maximální snahu, nemožnost dosáhnout cíle
- Překompensované sebevědomí (drzost, bezohlednost) x sebetrestání (řezání, riskování života, sebeponižování)

DIAGNOSTIKA PORUCH CHOVÁNÍ

Diagnostika poruch chování

- Rozdíly v diagnostice poruch chování mezi školskými a zdravotnickými pracovišti, ale také nejednotný přístup mezi školskými diagnostickými pracovišti, která se touto problematikou zabývají:
- **zdravotnická zařízení (jaká?)**
- **pedagogicko-psychologické poradny**
- **střediska výchovné péče**
- **diagnostické ústavy**

- Opakující se a trvalý (v délce trvání nejméně 6 měsíců) vzorec disociálního, agresivního a vzdorovitého chování, které porušuje sociální normy a očekávání přiměřená věku dítěte.

KLASIFIKACE PORUCH CHOVÁNÍ

Klasifikace poruch chování

- **Specifické poruchy chování** - vzniklé vlivem působení různých vnějších a vnitřních faktorů na podkladě existujícího prokázaného oslabení nebo změn v **centrální nervové soustavě**.

- **ADHD – poruchy pozornosti s hyperaktivitou**

Porucha pozornosti:

- nepozornost při školních úkolech, pomíjení detailů, chyby z nepozornosti
- neudrží pozornost při hře
- jeví se, že neposlouchá během rozhovoru
- neposlouchá instrukce a nedokončuje úkoly
- má organizační problémy
- nemá rádo úkoly vyžadující mentální úsilí a vyhýbá se jim
- ztrácí věci (hračky, školní potřeby apod.)
- vnější stimuly snadno přeruší jeho soustředění
- zapomnětlivé v denních aktivitách

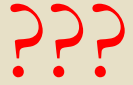
Klasifikace poruch chování

Hyperaktivita:

- často neúčelně pohybuje rukama nebo se vrtí na židli
- často opouští lavici ve třídě
- často pobíhá nebo přelézá v nepřiměřených situacích
- při hrách obtížně zachovává klid a ticho
- stále v pohybu („jako by měl v sobě motor“)
- nadměrně mnohomluvný

Impulzivita:

- často vyhrkne odpověď před dokončením otázky
- dělá mu potíže čekat v pořadí
- často přerušuje ostatní (při hrách, v hovoru apod.)

- Jak byste pracovali s dítětem s ADHD?

Klasifikace poruch chování

Zásady:

- pravidelný **režim**
- stanovení **hranic**
- **klidné**, ale **důsledné** výchovné vedení
- **stejně nároky všech** lidí zúčastněných na výchově dítěte
- dítě by se mělo naučit **hospodařit s časem**
- při učení kolem sebe **co nejméně podnětů**
- velikost a **uspořádání třídy** (sezení, relaxační koutek)
- umožnit **pohybové uvolnění** běžnými prostředky – rozdávání sešitů, mazání tabule, cílené zařazení pohybu do vyučování
- učíme dítě **jednoduchému plánování** a řešení situací pomocí představitosti, vysvětlováním **výhod a nevýhod různých způsobů řešení** (vhodné jsou i společenské hry – Dáma či Člověče, nezlob se apod.);
- s dítětem přehodnotit situaci, aby se **zkusilo zastavit**, rozmyslet a říci, jak by reagovalo (vyprávění pohádek, příběhů, filmů, loutky apod.)
- postupné **pověřování drobnými úkoly**, které bude mít pravidelně na starost a bude za ně nést odpovědnost
- zkusíme pro dítě najít **vhodnou zájmovou skupinu**
- najít takové **pohybové aktivity**, které by nebyly zaměřeny na výkon
- **uvolňovací** cvičení, práce s hlinou
- zvýšená míra **tolerance** vůči vnějším projevům chování zapříčiněným poruchou
- rozvíjení **sociálních a komunikačních dovedností** ve vztahu k dospělým i dětem
- **volnočasové** aktivity

Klasifikace poruch chování

- **Nespecifické poruchy chování** - veškeré poruchy chování vzniklé z jiných příčin než poruchy chování charakteru specifického.
- Je podstatné **analyzovat** jednotlivé projevy konkrétního chování
- **Rozlišit projevy nekázně** (ty jsme schopni zvládnout běžnými pedagogickými prostředky), a projevy rizikového, problémového chování, které vedou ke vzniku poruchy chování

Klasifikace poruch chování

- Další klasifikace se zaměřuje na dopad PCH na sociální vztahy

Disociální chování:

- Důsledek narušení výchovného procesu, širších sociálních vztahů.
- Nespolečenské, nepřiměřené způsoby chování a jednání.
- Drobné společenské odchylky, které nejsou pro společnost zatím závažné.
- Často se jedná o signál dalšího možného negativního vývoje jedince.
- **Např.** lhavost, vzdorovitost, zlozvyky, krátkodobá neposlušnost a neukázněnost, negativismus.
- Často také mohou tyto poruchy souviset s určitým vývojovým obdobím, například s nástupem do školy, obdobím puberty, apod.
- Dá se zvládnout **přiměřenými pedagogickými postupy**, za pomoci odborníků.

Klasifikace poruch chování

Asociální chování:

- Výrazné odchylky od normy především od staršího školního věku.
- Chování již má určitý stupeň nebezpečnosti pro společnost, ale nepřekračuje právní předpisy.
- Důsledky jsou závažnější dítě než pro společnost.
- Projevy mají trvalejší charakter, často ústí v závažnější formy.
- **Např.** záškoláctví, útěky, závislosti a zneužívání psychoaktivních látek, autoagrese, sebevražda.
- Tyto formy chování již ve většině případů **nelze zvládnout bez nezbytné intervence specialistů** (speciálních pedagogů, psychologů), a speciálních institucí (poradny, terapie až léčebny).

Klasifikace poruch chování

Antisociální chování:

- Vysoká míra společenské závažnosti a nebezpečnosti forem chování.
- Protispolečensky zaměřené činy, porušování zákonných norem.
- Toto jednání je spojeno s následnou sankcí.
- **Např.** krádeže, loupežná přepadení, vandalství, sexuální delikty, organizovaný zločin, trestní činnost související s toxikomanií.
- Dětská delikvence/prekriminalita (děti do 15 let), juvenilní delikvence (mládež 15 až 18 let)
- **Speciálně pedagogická (etopedická) péče ve specializovaných zařízeních.**
- Ústavní a ochranná výchova, věznice.

Klasifikace poruch chování

- Další klasifikace se zaměřuje na dominantní složky osobnosti
- **Neurotický jedinec** - ovlivňovaný neurotizujícím prostředím, objektivně labilnější, s menším sebeovládáním, zkratkovitými reakcemi, s nižšími schopnostmi zvládat adekvátně akutní zátěž
- **Jedinec s poruchou osobnosti** (psychopatický) - biologické dispozice, trvalé povahové odchylky, abnormální struktura osobnosti, neadekvátní chování, nepřizpůsobivost
- **Jedinec sociálně nepřizpůsobivý** - se sociálně patologickým jednáním, v důsledku případné závislosti, narušených sociálních vztahů po propuštění z výkonu ústavní a ochranné výchovy, výkonu trestu odnětí svobody, nedůstojného způsobu života
- **Jedinec s nižší úrovní rozumových schopností** - zvýšeně sugestibilní a ovlivnitelný, žijící přítomností, dávající přednost konzumnímu způsobu života, se slabou volní vlastnostmi, postrádající náhled na své jednání

ETIOLOGIE PORUCH CHOVÁNÍ

???

- Jsou častěji PCH u chlapců nebo u děvčat?

Etiologie poruch chování

- PCH u 10 až 15 % dětí a adolescentů.
- Chlapci : dívky 4:1 (ale i až 12:1).
- **Biologické faktory** – nižší úroveň aktivace CNS → vyšší potřeba vyhledávání stimulů. Různého původu – prenatální, perinatální, postnatální.
- **Genetické faktory** – dědičné faktory 70% podíl na vzniku PCH. Temperament – impulzivita, snížená citlivost ke kritice, lhostejnost, dráždivost, potřeba vyhledávání vzrušení, egoismu, odmítání sociálních norem.
- **Psychosociální faktory** – rodina/rodiče – nevhodné, nepodnětné, zanedbávající, depriváční, týrající prostředí, poruchové chování rodiče. Vrstevníci – asociálně orientovaná skupina.
- Rizikové faktory a jejich kumulace zvyšují riziko vzniku PCH.

PROJEVY PORUCH CHOVÁNÍ

Projevy poruch chování

- Zlozvyky, lhaní, krádeže, záškoláctví, útěky, toulání, agresivita a šikanování, patologické závislosti, sexuální deviace, sebevražedné chování.

ZLOZVYKY

Zlozvyky

- Jsou nepříjemné, nevkusné ze společenského hlediska, zdravotně ne příliš závažné, ventil napětí při nadměrném zatížení.
- Nutkavý charakter, pocity napětí (zvýší se, když je dítě zanechá).
- Zautomatizované, stereotypní pohybové aktivity.
- Kousání nehtů, okusování nehtové kůžičky, cumlání palců, pohrávání s prsty, poklepávání tužkou, kývání nohou, kroucení vlasů.

Trichotillomanie – nutkavé (obsedantně kompulzivní porucha) kroucení a vytrhávání vlasů, řas, vousů, obočí.

Před usnutím, při koncentrované pozornosti.

U dětí často odezní, u adolescentů je nutná léčba (prevence chronického stavu).

Trichofagie - konzumace vytrhnutých vlasů, ohrožení zdraví.

LHANÍ

Lhaní

- Způsob úniku z nepříjemné situace, kterou dítě nedokáže vyřešit jinak.
- Většina dětských lží má charakter **zapírání a omlouvání** např. špatných školních výsledků.
- Lži hodnotíme ve vztahu k vývojové úrovni dítěte. např. **předškolním dětem** splývá svět reálný a fantazijní.
- Lhaní jako porucha chování (pravá lež) - pokud je patrný záměr získat vlastní výhody anebo poškodit druhého člověka, má hlavní motiv, a tím je úmyslné oklamání a vědomí nepravdy.
- Chování **disociální** (jedinec škodí sám sobě), **asociální** (pomluva, škodí druhému), nebo až **antisociální** (způsobí druhému značnou újmu, či škodu)

Možnosti intervence:

- Vycházíme z **hodnocení intelektové vyspělosti** dítěte ve vztahu **k nárokům** školy a rodiny, z hodnocení jeho povahových rysů a celkové odolnosti ve vztahu k ambicím a očekávání dospělých („**proč** dítě potřebuje lhát“, „jak trestat“).
- U lží, jejichž obětí je někdo druhý - **posuzovat účel**, který dítě vedl ke lhaní, jaké má toto dítě zázemí, systém hodnot („jaké je to dítě“), **utlumení** tohoto jednání a **povzbudit a posílit** nové, sociálně žádoucí postoje.

Jaké máte zkušenosti se lhaním dětí/žáků?

KRÁDEŽE

Krádeže

- **Záměrnost** jednání (dítě pochopilo pojem vlastnictví a je schopno akceptovat normu chování, která vymezuje odlišný vztah k vlastním a cizím věcem).
- Může se také projevovat **vliv odlišného hodnotového systému** určitých sociálních skupin a menšin.
- Může být spojena i s **projevy násilí** – např. loupež, přepadení.

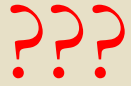
Cíle krádeže a motivace u dětí:

- dítě krade **pro sebe**, za účelem **uspokojování nižších potřeb** plynoucích z nedostatků v citových vztazích v rodinném prostředí
- dítě krade **pro druhé**, za účelem **získání určitého sociálního statusu** mezi vrstevníky
- dítě krade **pro partu**, za účelem **získání uznání** party
- krádeže **jako zážitek**, kdy nedostatek podnětů a **pocit nudy** vedou k touze po nebezpečí a dobrodružství
- krádeže **za účelem pomsty** člověku, který se dítěti zdá nespravedlivý, motivací není zisk, ale **poškození druhého**.

Krádeže

Možnosti intervence:

- **Nevystavovat dítě lákadlům** a nenabízet k přestupkům příležitost, nenechávat peníze a cenné věci bez kontroly, vědět, **kolik mám v peněžence**.
- **Vysvětlovat** dětem přiměřeně jejich věku **hodnotu peněz**, vést je k **hospodaření s penězi** a k plánování, co si lze koupit.
- Pokud dítě jiné děti uplácí nebo si je kupuje, je vhodné je seznamovat **s formami a strategiemi sociální komunikace**, pracovat s dítětem na znalostech a dovednostech, jimiž ostatním dětem může imponovat.

- Jak u vás ve škole řešíte krádeže?

Krádeže

Ve školním prostředí:

- **Ve školním řádu** – opatření
- Podezření na krádež - informován ředitel školy, prošetřit ji, **zápis**.
- **Oznámit** rodičům poškozeného ihned, rodičům zloděje po předchozím zjištění příčin a okolností činu.
- **Náhrada škody** - preferována náprava vztahu mezi poškozeným a tím, který se krádeže dopustil (např. omluva, náhrada škody, vrácení předmětu apod.)
- Krádež **opakovaně** – OSPOD.
- **Krádež z uzamčeného prostoru, nebo vykazuje znaky násilí a vydírání** - informovat Policii ČR (zde nehraje roli hodnota odcizené věci a jsou vždy trestným jednáním, i když je dítě mladší 15 let. U běžné krádeže je do 5 000 Kč věc řešena jako přestupek).
- **Prevence** krádeží ve školním prostředí - normální je nekrást, a ne si všechno hlídat a zamykat.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Záškoláctví

- Dítě řeší **konfliktní situace** v rodině, ve škole či výchovných institucích.
- Často u dětí, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině anebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují.
- Náprava vede v **rozpoznání a porozumění** individualitě dítěte a **spolupráci** rodičů, pedagogů i poradenských pracovníků.
- Často spojeno s dalšími typy rizikového chování.

Záškoláctví

Kategorie záškoláctví:

- **pravé záškoláctví** – žák se ve škole nevyskytuje, ale rodiče jsou přesvědčeni, že do školy chodí
- **záškoláctví s vědomím rodičů** – rodiče s odmítavým postojem ke škole a společensky uznávaným hodnotám dítě podporují v zanedbávání školních povinností, v tomto případě se pedagog musí vždy obrátit na orgán sociálně-právní ochrany dětí, nebo se může projevovat přílišná slabost rodiče ve vztahu k dítěti či závislost na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti, v tomto případě pedagog může rodiče upozornit na to, že „něco neklape“
- **záškoláctví s klamáním rodičů** – děti přesvědčí rodiče o svých obtížích, např. zdravotních, rodiče jim absenci omluví, tento typ je obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů
- **útěky ze školy** – žák do školy přijde, během vyučování na několik hodin školu nebo vyučování opustí
- **odmítání školy** – některým dětem činí představa školní docházky psychické a jiné obtíže.

Kdo nám pomůže zjišťovat příčiny záškoláctví a zajišťovat jeho řešení?

Záškoláctví

Možnosti intervence:

- **okamžitá opatření** – pozitivní motivace, průvodce, který dítě do školy doprovází, „co se stalo, stalo se“ – začínáme znovu
- **perspektivní opatření** – svou roli hraje motivace k záškoláctví, soustavné posilování dítěte vůči frustraci metodou postupných zátěží, posilování kladného vztahu ke škole, vzdělání, spolužákům i k pedagogům, pozitivní vzorce chování, zdravé klima školy a zajímavá mimoškolní činnost, preventivní programy pro rizikové žáky

Záškoláctví

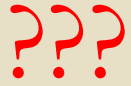
- Konkrétní pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví - ve školním řádu.
- O neomluvené i zvýšeně omluvené nepřítomnosti TU informuje VU, ten údaje eviduje.

- Neomluvená absence:
- **Do 10 hodin** - formou pohovoru TU + ZZ.
- **Více než 10 hodin** – ŘŠ svolává školní výchovnou komisi (ŘŠ, ZZ, TU, OSPOD, ŠMP, popř. další odborníci).
- **Více než 25 hodin** - oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací pověřenému obecnímu úřadu k projednání přestupku.
- **Opakované záškoláctví v průběhu školního roku, neomluvená absence je vysoká** – hlášení o zanedbání školní docházky Policii České republiky.
- Škola může v odůvodněných případech požadovat **doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci** ošetřujícím lékařem jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem žáka i v případě kratších absencí.
- Lékař nemá zákonnou povinnost vystavovat taková potvrzení, ovšem požádá-li jej orgán sociálně-právní ochrany dětí (který musí být požádán školou), je lékař povinen sdělit tomuto orgánu potřebné údaje.

ÚTĚKY, TOULÁNÍ

Útěky, toulání

- Relativně závažnější forma PCH.
- Tendence odněkud utíkat.
- Jedna z variant obrany vůči situaci, která je pro dítě zátěžová.

- **Útěky z domova** - signál, že se v rodině vyskytují negativní jevy, že rodina sama o sobě může být faktorem vedoucím ke vzniku poruchového chování. **Reaktivní** útěky x **plánované** útěky.
- **Toulání** – dlouhodobé, absence citových vazeb, zázemí v rodině. Často spojeno s negativním vlivem part a skupin s dalšími jinými asociálními i antisociálními poruchami chování (krádeže, prostituce, závislosti).

- Jak byste řešili problém dítěte, které se toulá?

AGRESIVITA A ŠIKANOVÁNÍ

Agresivita a šikanování

Agrese:

- Jednání, jímž se projevuje **násilí** vůči některému objektu nebo **nepřátelství** a **útočnost** s **výrazným záměrem ublížit**.
- Je to **projev agresivity v chování jedince**.
- Agrese celkově **zahrnuje široké spektrum projevů**. Může být považována za násilné narušení práv jiného člověka ale také za asertivní chování.

Agresivita a šikanování

Směry agrese:

- **Agrese vybitá na neživém předmětu**
- Ve školním prostředí velice častý projev.
- Terčem útoku se stává sešit, pravítko, popř. školní vybavení – rozbité a podrápané lavice, rozkopané skříňky.
- **Neživý předmět se stává prostředkem uvolnění** agresora, mnohdy se však jedinec prezentuje před ostatními spolužáky, **ukazuje navenek svou fyzickou sílu.**
- Ve většině případů se těmito „ničiteli“ stávají **jedinci s nižším sebevědomím**, ti, kteří se **neumí před ostatními předvést jiným, pozitivním způsobem.**
- Agrese vybitá na neživém předmětu může být **i prostředkem zastrašování ostatních.**

Agresivita a šikanování

Směry agrese:

- **Agrese vybitá na zvířeti**
- Dítě je v silné, mnohdy emotivní agresi a začne „pouštět“ agresi právě do zvířete. Dítě ve svých rukou zvíře drtí a vybíjí si tak vztek.
- Podporování či nezamezení agrese vybité na zvířeti může v konečném důsledku ještě další dopad. Dítě pokud pozná, že se zvíře nedokáže bránit, začne ho považovat za slabého jedince. **Toto chování si však může přenést do širšího sociálního prostředí** (pokud je ve třídě někdo slabší, než jsem já, můžu si k němu více dovolit, on se totiž nedokáže bránit).

Agresivita a šikánování

Směry agrese:

- Autoagrese
- Nejčastěji ve formě **sebepoškozování**, a to již od mateřských škol.
- 4 základní **typy** sebepoškozování:

Stereotypní autoagrese – vyskytuje se bez ohledu na prostředí, **má vysokou repetenci** (neustále se opakuje) a je většinou **biologicky podmíněno**.

Nejčastěji se objevuje **u dětí s mentálním postižením**, které jsou nevhodně integrovány v rámci klasického školství, dále bývá průvodním **chování autistů** (časté jsou údery do hlavy do tvrdé plochy), jako určitý symptom bývá uváděn **u různých genetických či metabolických poruch**, např. Prader – Willi syndrom, Lesh – Nyhanův syndrom.

U mentálně postižených dětí může mít **význam obrany vůči nadměrné stimulaci** popř. nadměrnému množství podnětů.

Rovněž může jít **o autostimulaci při nudě, neschopnosti komunikovat** (slepota, dysfázie, apod.).

Agresivita a šikanování

Směry agrese:

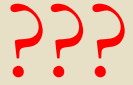
Automutilace – jedná se nejčastěji o **izolovaný a jednorázový** akt vázaný na **psychotické onemocnění**, popř. **organické poškození mozku** (např. při intoxikaci nebo encefalitidě). Jedinec většinou jedná pod vlivem bludu či halucinace, mívá snížený práh bolestivosti a v extrémním případě si může odejmout i celý orgán.

Kompulzivní autoagrese – opět se projevuje **vysokou repetencí**, vícekrát denně v obdobích zvýšeného stresu a úzkosti.

U některých dětí jde o chování automatické **vázané na nudu, inaktivaci či relaxaci**. U malých dětí se často projevuje **dětskou masturbací**. Dětské projevy v naprosté většině případů **nepřetrvávají do dospělosti**, úpravou prostředí sama vymizí. Kompulzivní autoagrese se může projevit **u nutkavých poruch** (obsedantně kompulzivní poruchy), občas je uváděna **jako symptom Tourettova syndromu**.

Impulzivní autoagrese – u dětí a adolescentů **nejčastější**. Jde o **záměrné poškozování svého vlastního těla** s úmyslem **zmírnit napětí bez vědomé sebevražedné motivace**.

Jedná se o regulační mechanismus **při extrémně zvýšené zátěži, stresu, smutku, úzkosti**, apod. Vnitřní napětí jedince je tak nepříjemné, že **bolest, kterou si způsobuje, je pro něho uvolňující**.

- Jak byste postupovali, když byste u dítěte ve třídě zjistili sebepoškozování?

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

- Jedna z forem agrese zaměřené proti sobě
- **Sebezabití** (umírání vlastním zapříčiněním, ale bez úmyslu se zabít, např. důsledek riskantní jízdy, předávkování, nechtěného užití jedu)

X

- **Sebevražda** = siucidium (ukončení života výsledkem vědomého činu, s cílem zabít se)
- Pokus o sebevraždu : dokonaná sebevražda   10 : 1
- Nejčastěji na jaře a počátkem léta.
- Častěji ve městech.
- Nejčastěji ve věku více než 75 let, pak 15 – 24 let (2. nejčastější příčina smrti).
- Pokus: Muži : ženy   1 : 3
- Dokonaná: Muži : ženy 4 : 1
- Muži – oběšení, zastřelení, ženy - oběšení, otrava
- Ročně v ČR cca 1 600 sebevražd.

Agresivita a šikánování

Sebevražedné chování:

Příčiny:

Únik ze zátěžové situace, kterou není schopen zvládnout jiným způsobem. Zátěž se zdá bezvýchodná, bez další perspektivy.

- Afektivní poruchy (těžší formy deprese), poruchy osobnosti (emočně nestabilní porucha)
- Intoxikace, abstinenční příznaky, doprovodné důsledky závislosti (materiální, sociální, zdravotní, psychické)
- Závažné poruchy spánku, těžké formy úzkostných poruch, duševní poruchy (zachován náhled na nemoc)
- Neléčitelné neurologické a onkologické stavy
- Pečující a blízké osoby, stres, trauma, negativní životní změny, závažná krize, existenciální frustrace, ztráta smyslu, ekonomické a sociální podmínky, vztahové problémy, ztráta apod.
- Snaha na sebe upozornit – neuspokojování potřeb (sounáležitosti, lásky), může být demonstrační, k vydírání druhých = forma agrese

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

- **Sebevražda biická** – motiv vychází z reality, např. ztráta prostředků, nezvládnuté zadlužení, hrozba vězení, opuštění apod.
  - **Bilanční sebevražda** – z „racionálního“ zvážení své situace, např. nevléčitelně nemocní.
- **Sebevražda patická** – z psychopatologického stavu (deprese, bludy, halucinace, schizofrenie apod.)

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

Vývoj sebevražedného myšlení:

- Nekonkrétní myšlenky na „nebytí“, „ukončení trápení“, snaží se jim bránit.
- Sebevražedné tendence s ambivalentním postojem (chvíli ano, pak ne, pak zase ano,...) – postoj kolísá např. v závislosti na psychickém stavu.
- Ztotožnění se se sebevražednými myšlenkami, promýšlení nejvhodnějšího způsobu sebevraždy.
- Po rozhodnutí a konkretizaci – zklidnění, pokles úzkosti, nepohody, „našel cestu a způsob řešení“, mylně pokládáno za zlepšení stavu.

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

Varovné signály:

- Výrazná změna v chování (z tichého přehnaně živý, a naopak)
- Varování v řeči („beze mě vám bude líp“)
- Tendence ukončovat (vracet vypůjčené, rozdávat majetek)
- Forma vzkazu na rozloučenou (text, ale i obrázek)
- Hazardní chování
- Spolužáci jsou znepokojeni, něco se jim nezdá
- S žákem ztrácíme kontakt, je ponořen do svého světa, mimo realitu
- V minulosti došlo k pokusu
- Jeho dobrý přítel řešil své problémy pokusem
- Někdo z blízkých (např. rodina) ukončil život sebevraždou nebo se o ni pokusil

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

- Dotyčný mívá potřebu o sebevražedných myšlenkách mluvit – třeba jen naznačuje („život nemá smysl“)
- Je vždy potřeba téma **otevřít**, zcela **přímo se zeptat** – empaticky, taktně, s úctou, bez odsuzování, moralizování, kárání.

Jak byste postupovali, když byste u žáka zjistili sebevražedné myšlenky?

Agresivita a šikanování

Sebevražedné chování:

Další kroky (vedené odborníky):

Zjistit, o co se jedná

Zda je plán, kroky k ukončení života, jejich načasování, zda již něco bylo realizováno

Zda se již něco nezačalo dávat do pořádku

Naléhavost sebevražedných myšlenek

Zvládací strategie, opora v minulosti i současnosti, vztahová opora blízkých

Jaký je hlavní motiv ukončení života

Podstatný je opravdový zájem tázacího

Posouzení závažnosti sebevražedného plánu /smrtnost metody, dostupnost prostředků ukončení života, promyšlenost detailů, realizované nebo jasně naplánované kroky přípravy)

Velké riziko spáchání sebevraždy – zajištění ochrany života, hospitalizace na uzavřeném psychiatrickém oddělení (neodchází tam sám), medikace, terapie

Realizován sebevražedný pokus – zajištění stabilizace stavu, adekvátní vyšetření, ošetření posouzení zdravotního stavu

Nižší riziko spáchání sebevraždy – léčba možná ambulantně, dojednat kroky v případě sebevražedných myšlenek

Agresivita a šikanování

Agrese emocionální / instrumentální

- Agrese instrumentální :
  - žádoucí instrumentální agrese
  - nutná instrumentální agrese

Agresivita a šikanování

Agrese emocionální:

- Nebývá promyšlena dopředu, propuká **náhle** a jedinec nemá čas promýšlet následky svého chování – mnohdy si vůbec své chování neuvědomuje.
- Provázena většinou **silným emočním nábojem**, v pozadí je silně nepříjemný podnět, mnohdy bolestivý, postupné hromadění „nevýznamných“ negativních prožitků.
- Jedinec se tak stává zranitelnějším a citlivějším vůči podnětům a vybavení agrese je potom velice snadné.
- Negativní prožitky získává jedinec v nepřeborném množství situací – dlouhotrvající hádky, při častých negativních konfrontacích s učiteli či vychovateli, popř. rodiči, apod. V tomto případě agrese propuká jako důsledek negativních pocitů navozených stresujícími událostmi.
- Podporou tohoto typu agrese je **intenzivní fyziologická a motorická reakce**. Tělesné projevy - zatínáme pěsti, zrychluje se dech, „hrne“ se nám krev do hlavy.
- Jedinec se dostává do stavu kdy zuří, ale většinou **není schopen svým rozumem ovládnout své chování**. Dojde k značnému vylití adrenalinu do krevního oběhu, jedinec křičí, kope, mlátí kolem sebe.

Agresivita a šikanování

Agrese emocionální:

- Pravidlo při zvládnání těchto agresí - **okamžitě nereagovat**.
- Nereagovat „Hlavně se uklidni,“ „ Tak už se konečně přestaň vztekat,“ apod.
- **Netrestání** jedince, kdy je ve fázi nezvladatelného vzteku. Své chování si v okamžiku emocionální agrese neuvědomuje a po tzv. „vychladnutí“ mu často není jasné, za co byl vlastně potrestán (**jedinec musí vědět, za co je trestán**).
- Ve školním prostředí je vhodné **nechat jedince „vyzrát“**, samozřejmě **v bezpečném prostředí** a potom je možné využít **zpětné vazby třídy** vůči jedinci (rozebírat, jak jeho chování mohlo působit na ostatní spolužáky).
- Když je emocionální agresí **ohrožen jiný člověk** – pedagog musí **napadeného chránit** i za cenu, že sám utrhne ránu, poté je třeba opět se třídou situaci rozebrat, jedinec však musí v tomto případě pocítit zodpovědnost za své chování – musí nastat přirozený následek za své chování – trest.

Agresivita a šikanování

Agrese emocionální:

- Zvládnutí agrese ve školním i domácím prostředí pomocí tzv. **potvrzení a použití agrese vybité na neživém předmětu**. Zuřící jedinec by měl mít k dispozici matraci, polštář, popř. v ideálním případě boxovací pytel.
- „Mlat’! Ted’ můžeš! Bouchni pořádně,“ apod.
- Je vhodné, když dospělý člověk sám do polštáře bouchne, vykřikne, v podstatě se aktivně podílí na vybití negativní emoce.

Agresivita a šikanování

Instrumentální agrese – žádoucí:

- Do této agrese jde jedinec s **naprosto chladnou hlavou a jasným cílem**.
- Jedná se často o **naprogramovanou, cílenou a přesně promyšlenou agresi**.
- Agresor musí vždy **nést svou odpovědnost**, postih je zde naprosto nezbytný.
- Pokud jedinci promyšlená instrumentální agrese projde, dostává signál: „Můžeš, nic se ti nestane.“
- Klasickým případem této agrese je **loupež**. Pachatel vchází se zbraní do banky s cílem získat peníze. Zranění, zabití, či jiné poškození druhého člověka je v tomto případě **vedlejší produkt**, je mu jedno, co se s touto osobou stane. Agrese se vyskytne v případech, kdy oběť zkrří plány jedinci, jenž se předem rozhodl, že použije všechny prostředky, aby dospěl k vypracovanému záměru, popř. oběť slouží agresorovi jako prostředek uvolnění, posílení si vlastního sebevědomí, apod.

Agresivita a šikanování

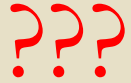
Instrumentální agrese – žádoucí:

- **Průběh agrese** - chování je „chladně“ promyšlené, agresor chce dospět k dokonalosti při provedení agrese, emoce u agresora jsou viditelné především v případech, kdy se oběť brání, popř. křičí.
- Školní prostředí - **jedinec si agresivně vynucuje lepší známku**. Pokud vyučující ustoupí, začne o známce diskutovat, popř. couvne a snaží se neustále dávat žákovi šanci, stává se obětí této agrese, dává najevo svoji bezbrannost, agresivní jedinec dostává zpětnou vazbu v tom, že **jeho agrese skutečně slouží k dosažení cíle**, potvrzuje si její funkčnost.
- **Šikana:**
- **Na oběti trestám to, co je mně samotnému nepříjemné** – u dětí, které jsou doma často tvrdě a fyzicky trestány, samy jsou obětí svých rodičů, svoji roli pak vracejí slabšímu spolužákovi ve třídě, popř. se jedinec cítí slabý, má snížené sebevědomí a posiluje si ho na ještě slabším člověku.
- **Konkurenční boj** – ve výběrových a elitních třídách, může být příčinou i nuda.

Agresivita a šikanování

Instrumentální agrese – nutná:

- Jde většinou o obranu před agresí žádoucí.
- Např. v případě, že se na nás řítí pes a my chladnokrevně přemýšlíme, kde vzít klacek, či kámen, abychom se bránili.
- **Ve školním prostředí velice špatně rozpoznatelná** - pokud ve školní třídě dojde u některého žáka k použití nutné instrumentální agrese, padá vina především na jeho hlavu, ostatní se stávají nevinní. Vyprovokovaný jedinec se v podstatě stává **bezbrannou obětí**. Tato bezbrannost v něm však **vyvolá další zvýšenou agresi**.
- Takové dítě nezaslouží potrestání, zaslouží si **podporu**, úlohou pedagoga by mělo být velice **taktní vyzdvihování kladných vlastností tohoto dítěte**, rovněž se doporučuje **pověřit toto dítě důležitou funkcí ve třídní samosprávě** a tak **posilovat jeho sebevědomí**.
- S nutnou instrumentální agresí se setkáváme **i u dětí v mateřských školách**.

- Jak byste postupovali, když byste byli svědky instrumentální agrese – nutné a učitelka potrestala jen vyprovokovaného?

Agresivita a šikanování

- **Teasing** - chování, které zdánlivě šikanu připomíná. Jedná se o normální jev.
- **Nevinné škádlení mezi dětmi** – např. na druhém stupni ZŠ chlapci provokují děvčata proto, že se jim líbí. Dívky křičí, chichotají se, někdy i chodí žalovat, dospělý však vidí, že jim toto škádlení chlapců vůbec není nepříjemné, a jejich stěžování je pouze formální.
- **Šikana** - jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně týrá spolužáka nebo spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.

Agresivita a šikanování

Jak mluvit o šikaně?

- Termín šikana vyvolává velice negativní pocity. Nahraďme slovo šikana ve styku s rodiči termíny záměrné ubližování, trápení, apod.
- **Rodičům agresora sdělíme, že jejich dítě šikanovalo** - silná rodičovská agrese, rodič si nedovede představit, že by jeho dítě se dopouštělo něčeho takového.
- **Rodičům oběti sdělíme, že jejich dítě bylo šikanováno** - obranná rodičovská agrese, rodič si nedovede představit, že jeho dítě bylo vystaveno něčemu takovému, **začne hledat viníka**, který za to může (a na prvním místě je většinou učitel, který má zodpovědnost za děti po celou dobu vyučovacího procesu). Často **cítí selhání ve své vlastní výchově** („Jak jsem to svoje dítě vychovala, že si nechá ubližovat.“)
- Rizikem je také, že děti budou jako šikanu označovat chování, které nemá s projevy šikany nic společného.

Agresivita a šikánování

Šikana:

- **Ide vždy o převahu síly nad obětí**
- Vyskytuje se na všech typech a stupních škol.
- Nemusí se vždy jednat o **převahu fyzickou**, tzn. že fyzicky silnější jedinec trápí fyzicky slabšího jedince.
- Může se jednat i o převahu ve formě **psychické síly**, tzn. když psychicky odolnější jedinec trápí psychicky méně odolného jedince.
- Ublížovaný jedinec bývá většinou osobou, která **navenek „vyzařuje“ signály slabosti**. Je zaražený, často nedokáže se spolužáky přirozeně komunikovat, stojí v pozadí, může být i drobně fyzicky odlišný.
- Takové dítě je velice často **terčem nemístných žertů, nadávek, urážek**, je nuceno psychicky silnějším **sloužit**, nechá se **manipulovat nebo vydírat**.
- **Převaha síly v množstevní podobě** – větší množství dětí trápí menší množství dětí ve třídě, **klan silných jedinců**, který na sebe „nabaluje“ stále další a další, jedinci, kteří se nechtějí stát členy tohoto klanu, se stávají množstevně slabšími a jsou opět nuceni většinou sloužit.

Agresivita a šikanování

Šikana:

- **Převaha mentální síly** - intelektově zdatnější jedinec trápí intelektově méně zdatného jedince.
- Čím inteligentnější člověk, tím promyšlenější a skrytější šikana – mylná představa, že na středních školách a na výběrových školách není šikana.
- **Riziko pro inkluzi** - škola handicapovaného žáka přijme, ale nedokáže mu zajistit základní podmínky pro jeho bezpečný pobyt ve škole.
- **Mentálně handicapované děti** – se špatně nastavených podmínkách jsou často trápeny specifickým způsobem – jsou **naváděny pro pobavení** třídy od ostatních spolužáků k chování, jejichž následkům není schopno toto dítě dohlédnout, je v důsledku trestáno za toto chování. Důležitou prevencí je **přítomnost AP**. Problém – děti s LMP často na AP nedosáhnou.

Agresivita a šikánování

Šikana:

- **Převaha ekonomické síly** – děti nehodnotí spolužáky podle toho, jací jsou, ale podle kritérií, co mají („Jsi socka, jsi chudák, apod.“)
- Ekonomicky zdatné dítě podporované svými rodiči má **nezřídka pocit, že všechno může, vše se dá zaplatit, může ovládat penězi svých rodičů** všechny okolo sebe.
- Děti z tzv. „výběrových tříd“ se **k učitelům chovají jako k chudákům**, protože nemají takové finanční zázemí, které jim samým poskytují jejich rodiče.
- Ekonomická šikana je rovněž zákeřná tím, že **sami rodiče své dítě podporují v tom, že díky finančním prostředkům mohou mít výsadní práva** v kolektivu

???

- Jak byste reagovali, kdyby vám žák řekl, že jste „socka“?

Agresivita a šikanování

Šikana:

- **Převaha mocenské síly** - „mocnější“ ve škole trápí méně „mocného.“
- Ve školním prostředí existuje jakási nepsaná hierarchie – „služebně“ starší a mohou si více dovolit. Např. záměrné ubližování, kdy žáci 8. či 9. ročníku ubližují žákům ze 6. nebo 7. ročníku.
- Šikana, kdy **učitel ubližuje záměrně žákovi**
- **Mobbing** – šikana učitelů mezi sebou
- **Bossing** – šikana ředitele vůči podřízeným učitelům nebo žákům

???

- Jak byste se bránili bossingu?

Agresivita a šikanování

Šikana:

- **Oběť vnímá útok jako nepříjemný**
- Např. **přezdívky mezi dětmi** - s přezdívkou ztotožní, je na ni hrdo, není pro něho urážlivou – nejedná se o záměrné ubližování.
- Některé děti **přezdívkou neprijmou** (může být v mnohých případech hanlivá), brání se jí, zuří kvůli ní – třída přezdívkou schválně provokuje – ten se může i agresivně bránit = je označen za agresora, ačkoliv je obětí.
- Agresori často útočí na nejcitlivější téma dítěte – **na rodinu**. Na adresu svých rodičů (často **u dětí sociálně slabých**) slychá nepříjemné poznámky, jeho rodiče jsou haněni díky svému chování či postavení ve společnosti.
- Je nutné vždy **napadené dítě bránit**.
- Nikdy by nemělo dojít ze strany učitele k jakémukoliv komentáři před třídou na adresu napadaného dítěte.
- Děti dokáží **mlčící souhlas učitele** velice dobře rozpoznat.

Agresivita a šikánování

Šikana:

- **Dlouhodobost ale i krátkodobost útoku**
- Většinou se **postupně rozvíjejí negativní chování** vůči spolužákovi či spolužákům
- Může to však být i **jednorázový, krátkodobý akt** (splnění podmínky převahy síly nad obětí a oběť vnímá útok jako nepříjemný)
- **Krátkodobá šikana** - učitel o ní neví, mylná představa, že šikana je dlouhodobý proces.

Agresivita a šikánování

Stádia šikany:

- **Ostrakismus** – **první fáze**, v které agresori neubližují oběti fyzicky, „pouze“ oběť vyčlení ze svého kolektivu, nikdo se s ní nebaví, nikdo jí neodpoví na pozdrav, a když, tak pouze hanlivou poznámkou.
- **Oběť** je z kolektivu postupně „vytěšňována“.
- Doména děvčat.
- **Fyzická agrese a psychická manipulace** – obětí se většinou stává **již dříve ostrakizovaný**.
- Nejčastěji tato fáze nastane, když se třída dostane **do nějakého stresového napětí** – čtvrtletí, pololetí, konec roku, kdy se píše větší množství písemných prací, **tlak zvenčí na jedince ve třídě se zvyšuje**.
- Agresori si potřebují tento **tlak vykompenzovat**, a oběť je v tomto případě vhodným kompenzačním prostředkem. Agresor na oběti trestá to, co jemu samotnému je nepříjemné, to znamená, **jestliže já prožívám tlak zvenčí jako silně nepříjemnou situaci, udělám to tak, že oběti bude ještě hůř**.

Agresivita a šikanování

Stádia šikany:

- **Vytvoření jádra** – vyústění neošetření předchozího stadia ze strany dospělých.
- **Agresoři mají převahu nad obětí**, mohou si s ní dělat co chtějí a **nikdo na to nepřijde**.
- **Agresoři začínají silně ovlivňovat celý kolektiv** – buď budete na naší straně, nebo se rovněž stanete obětí. Vzniká tzv. **pyramida šikanování**.
- **Vytváření norem** - oběť je stále více tlačena **do podřízené úlohy**, třída se začíná jasně rozdělovat na „vládnoucí třídu“ a „poddané“. **Z lidí, kteří původně šikaně přihlíželi, se stávají agresoři, kteří šikanují.**
- **Oběť se stane na šikanujícím chování závislá**, přijme svou úlohu jako normální, nebrání se ubližování, v některých případech dokonce začne své trýznitele obdivovat, bere je jako kamarády, ochotně provádí jejich příkazy a často to sama bere jako legraci.
- Poměrně často oběť začne ve třídě vyrušovat, šaškovat, dělá vše proto, aby se agresorům zavděčila, pobavila je. „Raději pro jejich pobavení udělám toto, než aby si na mě vymysleli něco horšího.“
- **Z téměř bezproblémového jedince se stává žák, který má výchovné problémy**, dostává poznámky, jeho prospěch je velice špatný.

Agresivita a šikanování

Stádia šikany:

- **Totalita** - konečné a poslední stádium šikanujícího chování
- Normy jsou jasně nastaveny, v **kolektivu vládnou agresori**, ostatní je poslouchají na slovo, **všichni agresory brání, včetně oběti**.
- Celá třída poslouchá pouze hlavní agresory, kteří mnohdy nemluví, ale vysílají pouze **neverbální signály**, které však jsou pro třídu zcela čitelné.
- Agresori jsou zcela **opojení svojí mocí**, v ubližování obětem jim nic nezabrání, formy ubližování jsou v extrémních případech tak agresivní a hrubé, že **hrozí těžké ublížení na zdraví**, v nejhorším případě i smrt oběti.
- Ve školním prostředí v takové třídě nemá učitel žádnou šanci.

Agresivita a šikanování

První pomoc při výskytu šikanujícího chování ve škole:

- Nesnažme se v každém šťouchnutí, bouchnutí, špatném slově vidět hned šikanu. Toto můžeme řešit domluvou.
- Pokud však máme důvodné podezření na šikanující chování vůči svému dítěti, **nečekejme a ihned jednejme.**

Projevy verbální agrese

- **zklidnění** situace a snaha pedagoga je převést **do neutrální roviny** a nestupňovat napětí
- po opakovaném útoku vhodně **komentovat situaci** i pro ostatní žáky ve třídě

Agresivita a šikanování

První pomoc při výskytu šikanujícího chování ve škole:

Projevy fyzické agrese

- **ochránit sebe**, tedy pedagoga
- **ochránit ostatní žáky** ve třídě před útokem agresora

- Vždy při podezření na šikanu **kontaktovat rodiče potenciální oběti** - velice citlivě se ptát na jeho pocity ze školy, na jeho chování doma, na kamarády, zda dítě chodí ze školy samo, zda nechodí domů zablácené, s modřinami, apod.
- Pokud si sám učitel neví rady, jak zasáhnout, je lepší se **obrátit na některého z odborníků**, kteří si ví s řešením rady.
- **Nikdy by se neměl do vyšetřování pouštět živelně a bez rozmyslu**, hrozí nebezpečí, že vyšetřování vyzní naprázdno, pozice oběti se ještě zhorší, v krajním případě je z ní učiněn viník šikanujícího chování.

Agresivita a šikánování

Prevence šikany:

- vytvořit v každé škole a školském zařízení **plán**, jak v případě výskytu šikany postupovat, a konkretizovat spolupracující instituce
- prioritou by mělo být **zdravé a přátelské klima** školy
- je potřeba věnovat **pozornost nově zařazeným žákům** do třídy, protože „přizpůsobovací“ konflikty jsou poměrně časté
- zdůraznění vzájemné **úcty, důvěry a respektu** mezi žáky a mezi žáky a učiteli
- **omezit „nudu“** ve škole, tvořivé využití přestávek
- pedagog by měl mít **přehled o vzájemných vztazích** mezi dětmi ve třídě.

Kyberšikana - ublížit někomu nebo jej zesměšnit za použití elektronických prostředků. Je to úmyslné, nepřátelské chování, které se obvykle opakuje, a oběť se nemůže účinně bránit.

Jak byste ve škole řešili prevenci kyberšikany?

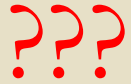

PATOLOGICKÉ ZÁVISLOSTI

Patologické závislosti

Důsledek užívání psychoaktivních látek:

- **Akutní intoxikace - přechodná** změna fyziologických i psychických funkcí, která může mít až charakter poruchy.
- **Zneužívání (abúzus)** - psychické nebo somatické **změny**, resp. poškození, která vznikají **v důsledku obvykle dlouhodobého užívání** této látky. Konzumaci látky, která má podobné účinky, lze označit jako sebepoškozující chování.
- **Závislost** - míra závislosti označuje pravděpodobnost jejího zneužívání (závislý bude danou látku užívat bez ohledu na její negativní důsledky pro své zdraví), je **onemocněním** (postupně vede k narušení tělesných, psychických i sociálních funkcí).

- Jak byste postupovali, kdyby do školy přišel intoxikovaný žák?

Patologické závislosti

Příznaky závislosti (alespoň 12 měsíců):

- Silná potřeba **získat a užívat** látku - bažení, craving.
- **Neschopnost kontroly** a sebeovládání ve vztahu k užívání.
- **Růst tolerance**, potřeba stále většího množství nebo častějších dávek.
- **Abstinenční syndrom**, který je reakcí na snížení obvyklé dávky nebo na abstinenci.
- Potřeba drogy je dominantní, dochází k **omezení všech ostatních zájmů a potřeb**. Závislý jedinec vynaloží mnoho času, energie i finančních prostředků, aby získal potřebnou dávku, droga se stala **nejvýznamnější hodnotou jeho života**.
- Potřeba **konzumace drogy přetrvává**, přestože člověk **ví o jejím škodlivém vlivu** (často se o něm přesvědčil sám, uvědomuje si své potíže). Mnohdy mu její užívání vadí, **chtěl by je omezit**, nebo dokonce **přestat**, ale **nedokáže to**.

Patologické závislosti

Fáze vývoje vzniku závislosti na alkoholu:

- **Fáze občasné konzumace** - alkohol většinou **ve společnosti**, projevem sociální konformity, v určitých sociálních vrstvách se stala normou, **konzumace v zátěžové situaci** - k potlačení nepříjemného napětí, k dosažení uvolnění a dobré nálady, „alkohol přináší úlevu“, potřebné dávky rostou.
- **Fáze prodromální, varovná** - alkohol **pomáhá zvládat stresové situace**, cítí se výkonnější a sebejistější, bez problémů přijímá různá rizika, aby byl schopen takto fungovat, potřebuje **pít stále víc**, stoupá **tolerance**, zvyšování dávek, event. jsou častější, někdy **pije sám**, případně tajně, nad pitím občas ztratí kontrolu a opije se, alkoholové výpadky paměti -nepamatuje si, co v této době dělal, začíná si uvědomovat svou potřebu alkoholu a to vše pocítuje jako **nepříjemné varování**.

Patologické závislosti

- **Fáze vývoje vzniku závislosti na alkoholu:**
- **Fáze kritická** - růst **tolerance**, míra konzumace („dříve pil pět piv, nyní 15–20 piv a litr rumu přes den“), přestává být schopen pití regulovat, ztrácí kontrolu, stavy opilosti stále častější, objevují se **alkoholické amnézie** (nepamatuje si, co v opilosti dělal), alkohol **přestal poskytovat tak žádoucí pocity** jako dřív, ale **kdyby se nenapil, cítil by se tak špatně**, že by dlouho abstinovat nevydržel, závislost si **nechce přiznat**, je přesvědčen, že by **dokázal přestat pít** (i když občas si připustí pochybnosti), **střízlivý** stav (odhodlán chování změnit) - **porušení** - následné **sebeobviňování a výčitky**, vznik různých problémů (např. **konflikty** v rodině, na pracovišti), dává přednost lidem, kteří pijí a nic mu nevyčítají, dochází **k proměně hodnotového systému**, k oploštění zájmů i vztahů k lidem.

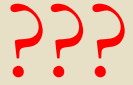
Patologické závislosti

- **Fáze vývoje vzniku závislosti na alkoholu:**
- **Fáze terminální, období úpadku** - poškození funkce jater - tolerance k alkoholu se začíná snižovat (**rychleji se opije**), bez alkoholu nevydrží, pije prakticky nepřetržitě (hned ráno), **psychické i somatické poruchy** podmíněné dlouhodobým abúzem alkoholu, sociálněadaptační problémy a **konflikty čtenější a závažnější** (negativní, odmítavý a odsuzující postoj okolí), **sociální izolace**, kontakty - kohokoli, **kdo je ochoten jej přijmout a pít s ním**, resp. mu naslouchat (event. jej alespoň nezahánět) - stavy **bezmocnosti**, uvědomuje si svou **neschopnost zvládnout závislost**, potíže, když pije, i když nepije.

Patologické závislosti

Nealkoholové drogy:

- Opioidy (heroin)
- Sedativa, hypnotika a analgetika (léková závislost)
- Stimulancia (pervitin, extáze)
- Halucinogeny (LSD)
- Kanabinoidy (marihuana, hašiš)
- Organická rozpouštědla
- Tabák

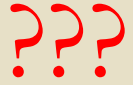

- Co jsou legální x nelegální návykové látky

Patologické závislosti

Návykové chování:

- **Gambling** - patologické hráčství, nadměrné zaujetím hrou a nutkání ke hře, bez ohledu na nežádoucí následky
- **Netolismus** – závislost na virtuálních drogách, nutková potřeba být stále online
- **Workoholismus** - závislost na práci, nadměrné zaujetím prací, nutkání k pracovní aktivitě a vysokému výkonu, bez ohledu na negativní následky
- **Patologické nakupování** - touha koupit mnoho věcí, které většinou vůbec nepotřebuji, slouží jako prostředek k uvolnění napětí
- **Kleptomanie** - nutkání ke krádežím věcí, jež často nemají žádnou hodnotu, člověk je vůbec nepotřebuje (mnohdy je potom zahodí nebo odloží), chybí motiv zisku
- **Pyromanie** - opakované úmyslné zakládání ohňů a požárů bez zjevného motivu, přinášejí pocit uspokojení, někdy i sexuálního charakteru, dosažení pocitu moci u lidí s nízkým sebehodnocením a touha po větší sociální prestiži

- Jaké činnosti jsou / nejsou vhodné při školní prevenci závislosti?

SEXUÁLNÍ DEVIACE

Sexuální deviace

Poruchy sexuální preference – anomálie sexuálně motivačního systému (odlišné nasměrování erotického zájmu), zářívá opakovaná sexuální puzení k neobvyklým objektům a aktivitám, **přiměřený sexuální objekt** = živý, dospělý, svolný člověk opačného pohlaví – u heterosexuálů, stejného pohlaví - u homosexuálů, neobjevuje se neakceptovatelná nebo nadměrná agrese.

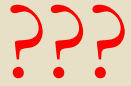
Deviace v objektu

- **Fetišismus** – neživé předměty (spodní prádlo, oblečení, boty), specifické partie lidského těla (**parcialismus**)
- **Pedofilie** – prepubertální děti, homosexuální / heterosexuální pedofilie. Přibližuje se přátelsky, „zná a rozumí dětské duši“. **Stojí pedofil před školou s pytlíkem bonbónů?**
- **Jiné porucha sexuální preference** – **gerontofilie** (výrazně starší osoby vysokého věku), **nekrofilie** (mrtvá těla nebo jejich části), **myzofilie** (výkaly, rozkládající nebo zapáchající věci), **zoofilie** (zvířata), **statuofilie** (sochy)

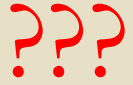
Sexuální deviace

Deviace v aktivitě

- **Fetišistický transvestitismus** – muži přestrojeni v ženském oblečení (spodní prádlo, punčochy), neobjevuje se touha vystupovat jako žena, být ženou, po uspokojení oblečení odkládají.
- **Voyeurismus** – sledování nic netušících osob při svlékání, osobní hygieně, sexuálních aktivitách apod., opakovaně, bez tendence navázat kontakt, odhalení.
- **Exhibicionismus** – opakované obnažování genitálu před neznámými, nic netušícími (především ženy a děti), bez tendence navázat kontakt; **Atypičtí expozéři genitálu** – postupně se přibližují, mohou se dotýkat, stupňují agresí, na základě sadistické tendence
- **Frotérství a tušérství** – dotyky a otírání o druhé v nesexuálním kontextu, např. MHD, výtahu, tlačeni; **Telefonní skatologie** – obscénní telefonické hovory
- **Sadomasochismus** – k sexuálnímu vzrušení vede bití, týrání, omezování svobody, působení bolesti apod., až k ohrožení zdraví a života. Masochista – aktivity prováděny jemu x sadista – aktivně působí jinému
- **Partnerský sadismus** – svolnými osobami po dohodě; **Pseudopedagogický sadismus** – mladší či podřízené osoby, poslušnost, dril, úkoly, tělesné tresty; **Agresivní sadismus** – sadistické chování s neznámými osobami

- Jak budete postupovat, když se u žáka objeví znaky deviantního chování?

- Jak může probíhat školní prevence před sexuálními agresory?

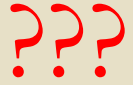

INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PLÁN A ROLE ASISTENTA
PEDAGOGA V JEHO REALIZACI

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Podpůrná opatření

- Podpůrná opatření jsou definována školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Podle rozsahu a obsahu se člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření různých stupňů lze vzájemně kombinovat.
- a) **I. stupeň podpůrných opatření** vždy navrhuje a poskytuje škola a patří mezi ně mimo jiné i **plán pedagogické podpory**.
- b) **II. - V. stupeň** navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování školské poradenské zařízení a patří mezi ně mimo jiné i **individuální vzdělávací plán**.
- Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka a zmírnění jeho obtíží ve vzdělávání **nepostačuje poskytování podpůrných opatření prvního stupně**, doporučí škola nebo školské poradenské zařízení žákovi využití poradenské **pomoci školského poradenské zřízení**, ve kterém posoudí jeho speciální vzdělávací potřeby. Školské poradenské zařízení následně **doporučí podpůrná opatření druhého až pátého stupně** samostatně nebo v kombinaci různých druhů a stupňů na základě zjištěných konkrétních speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

- Co je školské poradenské zařízení?

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Obsah IVP

- IVP je **součástí žákovy dokumentace ve školní matrice** a je specifický tím, že je podpůrným opatřením a zároveň vymezuje další podpůrná opatření žáka.
- Obsahuje tedy mimo jiné **údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření** poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících a dalších subjektech, kteří se podílejí na jeho vzdělávání.
- Obsahuje také informace **o spolupráci se zákonnými zástupci žáka**.
- Zahrnuje informace **o cílech vzdělávání** žáka, **výčet předmětů**, jejichž výuka je podle něj realizována, **časové a obsahové rozvržení učiva** a **úpravu obsahu a výstupů** vzdělávání, volbu pedagogických **postupů**, způsob **zadávání a plnění úkolů**, způsob **ověřování vědomostí** a dovedností a hodnocení žáka.
- Nezbytnou součástí IVP je **seznam pomůcek a učebních materiálů**, například kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů pro výuku žáka nebo pro konání zkoušek.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Zpracování IVP

- IVP je zpracováván bez zbytečného odkladu, **nejpozději však do jednoho měsíce** ode dne, kdy škola obdrží doporučení ze školského poradenského zařízení a žádost zákonného zástupce nebo zletilého žáka.
- IVP může být podle potřeb žáka **doplňován a upravován** v průběhu celého školního roku.
- Za jeho zpracování a provádění **odpovídá ředitel školy**. Školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující a také žáka a jeho zákonného zástupce.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Kontrola naplňování IVP

- Naplňování individuálního vzdělávacího plánu vyhodnocuje **školské poradenské zařízení (ŠPZ)** ve spolupráci se školou **nejméně jednou ročně**.
- ŠPZ také poskytuje žákovi, škole i zákonnému zástupci žáka nezbytnou **poradenskou podporu**.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Vzor IVP

- Vzor individuálního vzdělávacího plánu je uveden v příloze č. 2 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáku se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení žáka	Jméno a příjmení		
Datum narození	Datum narození		
Bydliště	Adresa bydliště		
Škola	Škola, město, ulice		
Ročník	Ročník	Školní rok	Školní rok
ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP	Zde doplňte název zařízení (případně adresu) , údaje jsou obsaženy v Doporučení (obdrží ho škola od školského poradenského zařízení (ŠPZ), tedy pedagogicko – psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra).		
Kontaktní pracovník ŠPZ	Zde doplňte jméno kontaktního pracovníka ŠPZ (je zaznamenáno v Doporučení jako osoba, která Doporučení zpracovala).		
Školská poradenská, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči o žáka	Zde doplňte školská poradenská zařízení, např. PPP, SPC, zdravotnická zařízení, např. logopedická ambulance, psychiatrická ambulance, rehabilitace.		

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne:	Datum rozhodnutí ředitele/ky školy.
Zdůvodnění:	
Zde doplňte popis vzdělávacích potřeb žáka, které vychází z Doporučení - z bodu I. <i>Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt žáka ve škole</i> a z bodu II. <i>Vyhodnocení Plánu pedagogické podpory (PLPP)</i> , např. individuální pracovní tempo, potíže s dodržováním pravidel, kolísání výkonnosti žáka.	
Priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP):	Zde doplňte priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka, které najdete výše v kolonce zdůvodnění, např. rozvoj komunikačních dovedností, rozvoj schopnosti týmové spolupráce.
Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	Zde uveďte názvy vyučovacích předmětů, jejichž názvy jsou v souladu se školním vzdělávacím programem.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpůrných opatření)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	Zde uveďte konkrétní metody výuky, které použijete pro naplnění cílů IVP, např. používání názornosti, hraní rolí, využívání manipulativních činností, práce s chybou.
Úpravy obsahu vzdělávání	Zde uveďte, do jaké míry a jak bude upraven obsah vzdělávání v dílčích oblastech v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Úpravy obsahu vzdělávání</i> , např. náhrada vzdělávacího obsahu Cizího jazyka za vzdělávací obsah Českého jazyka a literatury.
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	Zde popište, k jakým očekávaným výstupům (OV) ŠVP bude vzdělávání žáka směřováno, které OV budou upraveny v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Úprava očekávaných výstupů vzdělávání</i> . (Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty viz níže, poslední tabulka IVP).
Organizace výuky	Zde popište na základě bodu III. Doporučení <i>Organizace výuky</i> , úpravy v organizaci výuky ve školní třídě případně i mimo ni, např. snížení počtu vyučovacích hodin (nesmí být žádný předmět vynechán, ale může být nahrazen jiným), zařazení žáka do speciální skupiny na určitý předmět mimo kmenovou třídu, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče a realizace pedagogické intervence.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Způsob zadávání a plnění úkolů	Zde popište způsob zadávání úkolů tak, aby odpovídalo možnostem a schopnostem žáka, např. srozumitelné a stručné zadání činností, poskytnutí delšího časového úseku pro vypracování úkolu, kontrola porozumění zadanému úkolu.
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	Zde uveďte, způsoby ověřování vědomostí a dovedností, přizpůsobené konkrétním dovednostem a schopnostem žáka, např. jasná a srozumitelná pravidla ověřování, při ověřování vědomostí respektování osobního tempa žáka.
Hodnocení žáka	Zde uveďte, v závislosti na bodu III. Doporučení <i>Hodnocení žáka</i> , způsob hodnocení vzdělávacích postupů a výsledků vzdělávání žáka, např. slovní hodnocení, hodnocení klasifikačním stupněm, kombinací obou způsobů.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

Pomůcky a učební materiály	Zde uveďte přehled potřebných kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic, pomůcek, softwarového a IT vybavení, které je uvedeno v bodě III. Doporučení <i>Pomůcky</i> (zde je popsána i forma pořízení pomůcek). Seznam je vhodné doplnit o učební pomůcky a pomůcky, kterými škola disponuje, např. obrázkové encyklopedie, výukové programy, deskové hry.
Podpůrná opatření jiného druhu	Zde uveďte, v závislosti na bodu IV. Doporučení <i>Podpůrná opatření jiného druhu</i> , např. respektování zdravotního stavu, postavení ve třídě, zohlednění vztahových problémů.
Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	Zde uveďte spolupráci, např. se školním psychologem, speciálním pedagogem, osobním asistentem, zdravotnickým pracovníkem, tlumočnickem českého znakového jazyka.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

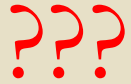
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	Zde uveďte seznam dalších subjektů, které se podílejí na vzdělávání žáka, např. školní družina, školní klub, středisko volného času.
Spolupráce se zákonnými zástupci žáka	Zde popište způsob spolupráce se zákonnými zástupci žáka, především způsob komunikace, její četnost a požadavky na domácí přípravu (případně specifikujte způsob zadávání a plnění úkolů).
Dohoda mezi žákem a vyučujícím	Zde uveďte, zda byla či nebyla dohoda uzavřena, případně lze napsat datum podpisu dohody a příp. dohodu přiložit.

Individuální vzdělávací plán a role asistenta pedagoga v jeho realizaci

**Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření
(Je-li potřeba specifikovat)**

Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis
Název předmětu	Zde uveďte podrobný popis

Osoby zodpovědné za vzdělávání a odbornou péči o žáka		Jméno a příjmení	Podpis
Třídní učitel/ka		Jméno a příjmení třídní učitelky/ třídního učitele	
Vyučující	Vyučovací předmět		
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	
	Název	Jméno a příjmení vyučujícího	

- Jak se jako asistenti podílíte na přípravě IVP?
- Jak se jako asistenti podílíte na realizaci IVP?
- Jak se jako asistenti podílíte na vyhodnocení IVP?

PLÁN
PEDAGOGICKÉ
PODPORY

Plán pedagogické podpory

Obsah PLPP

- PLPP obsahuje **stručný popis obtíží žáka, změn v postupech, metodách a organizace výuky, a hodnocení žáka.**
- Stanovuje **cíle a způsoby vyhodnocování** účinnosti podpory a naplňování plánu.
- Popis má být **stručný** a je záznamem pro všechny pedagogy, kteří s žákem pracují.
- S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující.

Plán pedagogické podpory

Vzor plánu pedagogické podpory

- Vzor plánu pedagogické podpory je uveden v příloze č. 3 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáku se speciálními vzdělávacími potřebami.

Plán pedagogické podpory

Jméno a příjmení žáka	Jméno a příjmení
Škola	Škola, město, ulice
Ročník	Ročník
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	Zde zaznamenejte hlavní důvody, které vás vedou k rozhodnutí zpracovat u žáka PLPP.
Datum vyhotovení	Datum vyhotovení
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	Datum plánovaného vyhodnocení

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

(silné, slabé stránky; popis obtíží; pedagogická, případně speciálně - pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání; aktuální zdravotní stav; další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

Zde vypište obtíže žáka, které vás vedly ke zpracování PLPP. Více viz závorka výše.

II. Stanovení cílů PLPP

(cíle rozvoje žáka)

Zde uveďte, na základě výše uvedených faktů, jakých cílů u žáka chcete dosáhnout.

Plán pedagogické podpory

III. Podpůrná opatření ve škole (Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete.)
a) Metody výuky (specifikace úprav metod práce se žákem)
Zde uveďte metody, které budete při podpoře žáka uplatňovat, abyste dosáhli stanovených cílů.
b) Organizace výuky (úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)
Zde uveďte, jaké budete využívat změny v organizaci výuky žáka, abyste dosáhli stanovených cílů.
c) Hodnocení žáka (vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)
Zde uveďte, jak upravíte hodnocení pokroku, aby podporovalo a napomáhalo dosažení cílů stanovených tímto PLPP.
d) Pomůcky (učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)
Zde uveďte, jaké pomůcky budete k naplnění cílů využívat.
e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů
Zde uveďte, jaké požadavky máte na ostatní učitele, kteří vyučují žáka, aby bylo dosaženo stanovených cílů.

Plán pedagogické podpory

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy

(popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)

Zde uveďte, jak bude probíhat domácí příprava žáka, jak bude probíhat komunikace s rodinou, aby byla zajištěna realizace podpůrných opatření synergicky i v rámci domácí přípravy.

V. Podpůrná opatření jiného druhu

(respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole - vztahové problémy, postavení ve třídě; v jakých činnostech, jakým způsobem)

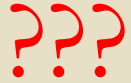
Zde uveďte jiná podpůrná opatření.

Plán pedagogické podpory

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP (Naplnění cílů PLPP)	Dne:
Zde uveďte, jak se vám podařilo, s využitím stanovených kritérií, naplnit stanovené cíle, uveďte datum vyhodnocení.	

Doporučení k odbornému vyšetření¹	☐ Ano ☐ Ne ☐ PPP ☐ SPC ☐ SVP ☐ jiné: jiné
---	--

Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Třídní učitel	Jméno a příjmení třídního učitele	
Učitel/é předmětu/ů	Jméno a příjmení učitele/ů	
Pracovník ŠPP	Jméno a příjmení pracovníka ŠPP	
Zákonný zástupce	Jméno a příjmení zákonného zástupce	

- Jak se jako asistenti podílíte na přípravě PLPP?
- Jak se jako asistenti podílíte na realizaci PLPP?
- Jak se jako asistenti podílíte na vyhodnocení PLPP?

DOHODY S ŽÁKEM

Dohody s žákem

- Smlouva je uzavírána s cílem **navázat hodnotnou a trvalou spolupráci** mezi uvedenými stranami, která bude směřovat především **ke zkvalitnění žákova přístupu** k vlastnímu vzdělávání.
- Plnění smlouvy pravidelně **vyhodnocuje ŠPP**, v případě nedodržení ujednaného jednání jednou ze smluvních stran má druhá strana možnost od smlouvy odstoupit.

Dohody s žákem

Dohoda o spolupráci se žákem pro pololetí školního roku 20../20..

Mezi:

zŠ:

žákem/žákyní:

zákonným zástupcem žáka/žákyně:

Smlouva vymezuje pravidla, práva a povinnosti plněné výše žákem/žákyní _____
třídy _____ a jeho/jejím zákonným zástupcem vůči škole a povinnosti školy plněné vůči nim.

1. Škola se zavazuje:

2. Žák/žákyně se zavazuje:

3. Zákonný zástupce se zavazuje:

Dohody s žákem

S dokumentem byli seznámeni a souhlasí:

Ředitel školy: _____

Výchovný poradce: _____

Školní speciální pedagog: _____

Třídní učitel: _____

Žák: _____

Zákonný zástupce žáka: _____

V _____ dne _____

Termíny uskutečněných konzultací k vyhodnocení dodržování smlouvy

Datum	Zúčastnění	Závěr hodnocení
-------	------------	-----------------

KAZUISTIKY

Kazuistiky

- K – porucha chování na základě nevhodného rodinného zázemí a psychiatrického onemocnění, facka od AP, útěk ze školy, napadl třídu, učitelku, AP
- M – vůči AP v opozici, AP netolerantní hlídač, žalování na třídu, zbytečná asistence

Použité zdroje

- FISCHER, Slavomil. *Edukace a rozvoj osob s vybranými psychickými poruchami a poruchami chování*. [online]. Ústí nad Labem: UJEP, 2012. Dostupné z: <https://www.pf.ujep.cz/wp-content/uploads/2019/09/PROBLEMATIKA-EDUKACE-OSOB-S-PORUCHAMI-CHOVANI.pdf>
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. Psyché. ISBN 978-80-247-5046-0.
- HUTYROVÁ, Miluše. *Problémy v chování u žáků*. [online]. Olomouc: UPOL. Dostupné z: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/VaV/2017/odborne_seminare/problemy_v_chovani_zaku.pdf
- HUTYROVÁ, Miluše. *Základy etopedie (kázeň a kázeňské prostředky, poruchy chování a specifické poruchy chování, projevy rizikového a problémového chování ve školní praxi)*. [online]. Olomouc: UPOL. Dostupné z: <http://kurzy-spp.upol.cz/CD/2/1-05.pdf>
- KREJČOVÁ, Lenka, ed., MERTIN, Václav, ed. a BUČILOVÁ KADLECOVÁ, Jana. *Pedagogická intervence u žáků ZŠ: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 31.10.2010*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, ©2010. xxiv, 308 s. Meritum - výkladová řada. ISBN 978-80-7357-603-5.
- LECHTA, Viktor, ed. *Inkluzivní pedagogika*. Překlad Tereza Hubáčková. Vydání první. Praha: Portál, 2016. 463 stran. ISBN 978-80-262-1123-5.
- MINAŘÍKOVÁ, Radka. *Metodická zpráva č. 7 - Odborná metodika pro praxi školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga*. [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2011. Dostupné z: <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/57776>
- OREL, Miroslav a kol. *Psychopatologie: nauka o nemocech duše*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. 338 stran. Psyché. ISBN 978-80-247-5516-8.
- PUGNEROVÁ, Michaela a KVINTOVÁ, Jana. *Přehled poruch psychického vývoje*. Vydání 1. Praha: Grada, 2016. 293 stran. Psyché. ISBN 978-80-247-5452-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2012. 870 s. ISBN 978-80-262-0225-7.
- VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I.. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 94 s. ISBN 80-210-3532-3.
- VOJTOVÁ, Věra. *Úvod do etopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2008. 127 s. ISBN 978-80-7315-166-9.

Vyhodnocení přínosů semináře

Děkuji za pozornost 😊